Lausunto eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle hallituksen esityksestä laiksi Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt Hämeen liiton kirjallista lausuntoa hallituksen esityksestä laiksi Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

Lausunto on pyydetty 25.5.2021 mennessä.

Asian on valmistellut kehittämisjohtaja Matti Lipsanen puh. 050 5060697.

Esitys

Matti Lipsanen: Maakuntajohtaja päättää antaa seuraavan lausunnon hallituksen esityksestä laiksi Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi:

Yleiset huomiot lakiluonnoksesta

Lain toisessa pykälässä todettaisiin palvelukeskuksen tehtävät:

- tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden kehittäminen ja koordinointi
- osaamis- ja työvoimatarpeen ennakointi
- koulutuksen ja muiden osaamispalveluiden valtionavustusten myöntäminen ja hankinta
- alueellisten ja muiden yhteistyöverkostojen tuki ja vaikuttavuuden edistäminen

Näistä tehtävistä laissa käsitellään yksityiskohtaisemmin vain koulutuksen ja muiden osaamispalveluiden valtionavustusten myöntämistä ja hankintaa. Muita kolmea, vähintäänkin yhtä oleellista tehtävää, ei laissa juurikaan tarkemmin avata. Lain seitsemännessä pykälässä todetaan, että palvelukeskuksen tulee tehdä yhteistyötä ELY-keskusten kanssa määrittelemättä missä asioissa yhteistyötä tulisi tehdä. Perusteluissa mainitaan, että yhteistyötä tulisi tehdä työvoimakoulutusten hankintoja yhteen sovitettaessa, mutta muista ELY-keskuksen ja palvelukeskuksen tehtävien yhtymäpinnoista ei mainita mitään. Myös ennakointiin liittyvä yhteistyö sekä ELY-keskuksen että muiden alueellisten toimijoiden kanssa jää epäselväksi.

Huomiot palvelukeskukselle esitetyistä tehtävistä

1) Tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden kehittäminen ja koordinointi

Valtakunnalliselle, kaikki toimijat kattavalle koordinaatiolle on selkeä tarve. Samoin on tunnistettu tarvetta koota tällä hetkellä hajanaisia ja erillään toisistaan toimivia TNO-

palveluita yhteen siten, että ne olisivat sekä palveluntuottajien että asiakkaiden helpommin löydettävissä.

Perusteluissa mainitaan mm. hakevan toiminnan muotojen kehittäminen. Tämä on tervetullut näkökulma ja palvelukeskuksen rooli on tärkeä.

2) Osaamis- ja työvoimatarpeen ennakointi

Laissa ei säädettäisi tästä tarkemmin.

On erittäin tervetullutta, että palvelukeskus tuottaisi alueelliset, vertailukelpoiset, tilannekuvat alueen toimijoiden hyödynnettäviksi ja että ne olisivat helposti ja julkisesti saatavilla sähköisen alustan kautta.

Yhteistyö muiden alueellisten ennakointitoimijoiden (ELY-keskukset, maakuntaliitot, oppilaitokset) kanssa ja palvelukeskuksen suhde näihin toimijoihin jää avoimeksi. Maakuntaliitoilla on keskeinen rooli keskipitkän ja pitkän aikavälin ennakoinnissa.

3) Koulutuksen ja muiden osaamispalveluiden valtionavustusten myöntäminen ja hankinta

Laissa säädettäisiin tästä tehtävästä tarkemmin, joten tehtävä näyttää keskuksen toiminnan painopisteeltä.

Pykälän 11 perusteluiden mukaan "Palvelukeskuksen rahoittaman koulutuksen pääasiallinen kohderyhmä olisi työssä olevat ja työvoiman ulkopuolella olevat henkilöt. Pykälässä ei kuitenkaan säädettäisi työmarkkina-aseman perusteella mitään kohderyhmää poissulkevaksi. Esimerkiksi työttömät voisivat hakeutua palvelukeskuksen rahoittamaan koulutukseen työttömyysetuudella tuettuna omaehtoisena opiskeluna."

Kohderyhmärajaus on osittain ongelmallinen. On vaikeaa nähdä, että esim. osaavan työvoiman saatavuuteen liittyvään kohtaanto-ongelmaan löydettäisiin vaikuttavia ratkaisuja keskittymällä ainoastaan näiden kohderyhmien osaamisen kehittämiseen. Määrittely mahdollistaa päällekkäisyydet esim. ELY-keskusten hankkimien työvoimakoulutusten kanssa.

On kuitenkin hyvä, että palvelukeskuksen hankinnoilla mahdollistetaan sellaisten koulutusten ostaminen, joita ei tällä hetkellä voida erilaisten lakiin kirjattujen rajoitusten puitteissa toteuttaa.

4) Alueellisten ja muiden yhteistyöverkostojen tuki ja vaikuttavuuden edistäminen

Palvelukeskus huolehtisi siitä, että verkostoissa olisivat edustettuina kaikki työmarkkinoiden muutokseen vastaamiseksi tarvittavat tahot. Palvelukeskus ei pääsääntöisesti perustaisi uusia verkostoja, vaan yhteistyö rakennettaisiin olemassa olevien verkostojen varaan. Tätä ei tarkemmin määritellä.

Maakuntien liitot määrittelevät alueensa kehittämisen kärjet. Maakunnan kokoavana voimana niiden tulee toimia tiiviissä yhteydessä Palvelukeskusten kanssa.

ALLEKIRJOITETTU SÄHKÖISESTI

Lipsanen Matti, kehittämisjohtaja 24.05.2021 Ahonen Anna-Mari, maakuntajohtaja 24.05.2021

HÄMEEN LIITTO
Regional Council of Häme

Maakuntajohtajan päätös **§ 50/2021**
Lausunnot, aluekehitys

21.05.2021 HL/122/04.03.10/2021

Huomiot palvelukeskukselle esitetystä hallintomallista

Palvelukeskuksen käytännön toimintaa suurelta osin tulisi suuntaamaan ja siitä päättämään jatkuvan oppimisen ja työllisyyden neuvosto, jonka jäsenistö koostuisi pääasiassa työelämän edustajista. Perusteluissa todetaan, että työelämän edustajissa tulisi olla saman verran työnantajien ja työntekijöiden edustajia. Avoimeksi tärkeänä kohderyhmänä mainittujen työelämän ulkopuolella olevien henkilöiden tarpeet.

Valtakunnallisella palvelukeskuksella tulisi olla vahva rooli valtakunnallisessa asennetyössä ja -vaikuttamisessa, esim. ikä- ja muunlaiseen syrjintään nähden. Valtakunnallisesti ja näkyvästi asenneilmapiirin vaikuttamistyötä tekevä taho puuttuu ja Palvelukeskus voisi olla tarpeellinen ja vaikuttava toimija.

Muut huomiot esitysluonnoksesta

Lakiesityksessä, tai sen perusteluissa, ei huomioida ELY-keskuksen alueellisia jatkuvan oppimisen tai elinikäisen ohjauksen koordinaatiotehtäviä. Esimerkiksi Hämeen ELY-keskuksen toiminta-alueelle on näiden koordinaatiotehtävien toimesta perustettu palvelukeskuksen tulevaan tehtäväkenttään oleellisesti liittyvä monia eri toimijoita käsittävä, maakunnan liittojen puheenjohdolla toimiva ylimaakunnallinen verkosto, jonka kanssa palvelukeskuksen olisi luontevaa ja hyödyllistä tehdä yhteistyötä.

Päätös Hyväksyn esityksen.

Anna-Mari Ahonen
maakuntajohtaja

Matti Lipsanen
kehittämisjohtaja

Jakelu Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

ALLEKIRJOITETTU SÄHKÖISESTI

Lipsanen Matti, kehittämisjohtaja 24.05.2021

Ahonen Anna-Mari, maakuntajohtaja 24.05.2021